

Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı
İle
İran İslam Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı
Arasındaki
Hukuki ve Adli Yardımlaşmaya Dair
Mutabakat Muhtırası

Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ve İran İslam Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı (bundan sonra “Taraflar” olarak anılacaklardır.),

İki Ülke arasındaki dostane ilişkileri güçlendirme konusunda istekli olarak,

Taraflar arasındaki uluslararası hukuki ve adli işbirliğinin önemini farkında olarak,

Taraflar arasındaki hukuki ve adli yardımlaşma alanlarındaki tecrübelere önem vererek,

Tarafların hukuki ve adli alanda karşılıklı anlayışını ve dostane işbirliğini destekleyerek,

Yakın zamanda yürürlüğe girmiş olan, Türkiye Cumhuriyeti ile İran İslam Cumhuriyeti Arasında Hukuki ve Cezaî Konularda Adlı İşbirliği Anlaşması’ni memnuniyetle karşılayarak,

aşağıdaki konularda mutabakata varmışlardır:

Madde 1

Taraflar yetkileri çerçevesinde ve milli kanunları uyarınca işbu Mutabakat Muhtırasına göre karşılıklı işbirliğini yerine getirirler.

Madde 2

Taraflar, İki Ülke arasındaki adli işbirliğini güçlendirmek için ilgili birimleri aracılığıyla en iyi araçları ve en uygun metotları belirlerler.

Madde 3

1. Taraflar aralarındaki işbirliği çerçevesinde, işbu Mutabakat Muhtırası kapsamına giren konularda ve karşılıklı çıkarlarını ilgilendiren diğer hukuki ve adli hususlarda müzakere, danışma ve toplantılar için “Ortak Yürütme Komitesi” kurarlar. Taraflar, toplantıların gündemini, tarihini, yerini ve müzakerelerin düzeyini belirlerler.

2. "Ortak Yürütmeye Komitesinin" kurulması, Mutabakat Muhtırası'nın yürürlüğe girmesinin ardından, iki taraf arasında diplomatik kanaldan mektup teatısı yoluyla kararlaştırılır.

Madde 4

Taraflar, adalet hizmetlerinin yerine getirilmesinde bilişim sistemlerinin kullanılması, mahkeme ve dava yönetimi ile adli yardım hizmetleri gibi çeşitli hukuk konuları ve uygulamaları hakkında özel seminerler organize ederler.

Madde 5

Taraflar, adli sistem, mahkemelerin yapısı, hukuki uygulama, adaletin tesisi ve hakimlerin eğitimi için uygulanabilir metodların araştırılması için uzmanların ve adli organ temsilcilerinin katılımıyla, tecrübe alışverisini ve hukuk sistemiyle birlikte ulusal mevzuatın iyileştirilmesine dair tedbirleri görüşmeyi sağlayacak programlar organize eder ve bu programları yönetir.

Madde 6

İşbu Mutabakat Muhtırası kapsamında, taraflar ceza hukuku, medeni hukuk ve ticaret hukukuna dair mevzuatla birlikte çevre ve çocukların korunması mevzuatı konularındaki deneyimlerini paylaşırlar.

Madde 7

İşbu Mutabakat Muhtırası'na dayanarak Taraflar, adli işbirliğini geliştirmek ve adli personellerinin standartlarını yükseltmek amacıyla düzenlenen özel eğitim ve çalışma programlarına katılım için üst düzey görevlilerin, hakimlerin, savcıların, uzmanların ve adli personellerin karşılıklı olarak ziyaretlerini organize ederler.

Madde 8

Taraflar, taleplerini yazılı olarak iletmek suretiyle, adli ve hukuki belgeler, yayın, hukuk sistemi, kanun ve yönetmelikler ile hukuki araştırmalar ile periyodik yayınların karşılıklı olarak alışverişini yaparlar.

Madde 9

Bu Mutabakat Muhtırası kapsamında taraflar arasındaki iletişimini kolaylaştmak için, İran İslam Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Uluslararası İşbirliği Genel Müdürlüğü, İran İslam Cumhuriyeti'nin irtibat noktası ve Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Türkiye Cumhuriyeti'nin irtibat noktası olarak görev yapar.

Madde 10

1. İşbu Mutabakat Muhtırası her zaman Tarafların karşılıklı yazılı rızasıyla değiştirilebilir. Değişiklikler Mutabakat Muhtırası'nın 11. Maddesinde tanımlanan aynı hukuki usuller uyarınca yürürlüğe girer.
2. Mutabakat Muhtırası'nın uygulanması ya da yorumundan kaynaklanan her türlü uyuşmazlık, taraflarca diplomatik kanallar yoluyla dostane bir şekilde çözülür.

Madde 11

İşbu Mutabakat Muhtırası Tarafların birbirlerine diplomatik kanallarla ilettikleri, zaptın yürürlüğe girmesi için gereken iç hukuk usullerinin tamamlandığına dair son yazılı bildirinin ulaştığı tarihte yürürlüğe girer ve Muhtıra uyarınca gerçekleştirilmiş olan işlemlere halel getirmeksiz, altı ay öncesinden tarafların Mutabakat Muhtırası'ni feshetmek istediklerine dair yazılı ihbarlarını diplomatik kanallar yoluyla diğer tarafa iletene kadar belirsiz süreliğine yürürlükte kalır.

İş bu Anlaşma, Tahran'da 7 Mart 2012 tarihinde Türkçe, Farsça ve İngilizce dillerinden 2'ser adet, her biri esas metin olarak ve her metin de aynı şekilde geçerli olmak üzere düzenlenmiştir. Uyuşmazlık halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
Adına**

Sadullah ERGİN
Adalet Bakanı

**İran İslam Cumhuriyeti Hükümeti
Adına**

Seyyed Morteza BAKHTIYARI
Adalet Bakanı

**Memorandum of Understanding
On
Legal and Judicial
Cooperation Between
The Ministry of Justice the Republic of Turkey
And
The Ministry of Justice of the Islamic Republic of Iran**

The Ministry of Justice of the Republic of Turkey and the Ministry of Justice of the Islamic Republic of Iran hereinafter referred to as "the parties",

Desiring to strengthen the friendly relation between the two Countries.

Recognizing the importance of the international legal and judicial cooperation between the parties.

Valuing highly the positive experience in cooperation in the fields of legal and judicial cooperation between the parties;

Promoting the mutual understanding cooperation between the two parties in the legal and judicial fields;

Welcoming the recent entering into force of The Agreement on Legal Cooperation In Civil and Criminal Matters Between The Republic of Turkey and The Islamic Republic of Iran

Have reached the following understandings;

Article 1

The parties shall fulfill mutual cooperation in accordance with the present memorandum of Understanding within the framework of their competence and in accordance with their national laws.

Article 2

The parties through their respective Units shall find the best means and possible methods, to strengthen the judicial cooperation between the two parties.

Article 3

1. The parties shall establish a "Joint Steering Committee" for negotiations, consultations and meetings on the issues which shall be held under this Memorandum of Understanding and other legal and judicial issues which concerns the mutual interests of the Parties. The Parties shall determine the agenda, date and place of meetings and the level of negotiations.

2. The formation of the "Joint Steering Committee" shall be decided by the exchange of letters through diplomatic channels between the two Parties, after this Memorandum of Understanding enters into force.

Article 4

The parties shall organize special seminars on various subjects of law and their practice, including using information systems on the execution of the judicial services, court and case administration and judicial assistance services.

Article 5

For the purpose of study of judicial system, structure of courts, judicial practice, applicable methods for promoting justice and training of judges, the Parties with participation of experts and staff of judicial organs shall organize and conduct programs for the exchanges of experience and to discuss measures on perfecting the national legislation as well as judicial systems.

Article 6

Within the framework of the present Memorandum of Understanding, the parties shall exchange experience in legislation relating to criminal law, civil and economic laws, as well as environment and child protection legislations and also other subjects of mutual interest.

Article 7

On the basis of the present Memorandum of Understanding, the parties may conduct exchange of visits by senior officials, judges, prosecutors, experts and legal personnel to participate in special training and study programs, so as to strengthen the judicial cooperation and improve standards of the staff and judicial personnel.

Article 8

The parties shall mutually exchange legal and judicial material and periodical publication, including those of the legal system, law and regulation, legal research on the condition that requests are sent in written form.

Article 9

For the purpose of facilitating communications between the Parties in respect of this Memorandum of Understanding, the Directorate General for International Cooperation of the Ministry of Justice of the Islamic Republic of Iran shall serve as the Iranian access point, and Directorate General for International Law and Foreign Affairs of the Ministry of Justice of the Republic of Turkey shall serve as the Turkish access point.

Article 10

1. The present Memorandum of Understanding may be amended by mutual written consent of Contracting Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the same legal procedures prescribed under Article 11 of MOU.

2. Any disputes arising from the implementation or interpretation of this Memorandum of Understanding shall be amicably settled by the parties and through diplomatic channels.

Article 11

The present Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification, through diplomatic channels of the completion of their internal legal procedures required for its entry into force and shall remain in force for an unlimited period, until either Party notifies the other through diplomatic channels by giving six months prior written notice of its intention to terminate the Memorandum of Understanding without prejudice to anything done hereunder.

Done in duplicate, in Tehran on 7th March 2012 in Turkish, Persian and English languages, all texts being equally authentic and in case of divergence of interpretation, the English text shall prevail.

For
The Government of
The Republic of Turkey

Sadullah ERGİN
The Minister of Justice

For
The Government of
The Islamic Republic of Iran

Seyyed Morteza BAKHTİYARI
The Minister of Justice

یادداشت تفاهم

در رابطه با

همکاری‌های حقوقی و قضایی

میان

وزارت دادگستری جمهوری ترکیه

و

وزارت دادگستری جمهوری اسلامی ایران

وزارت دادگستری جمهوری ترکیه و جمهوری اسلامی ایران که از این پس "طرفین" خوانده

می‌شوند،

با علاقه‌مندی به تقویت روابط دوستانه میان طرفین؛

با شناخت اهمیت همکاری‌های قضایی و قانونی بین‌المللی میان طرفین؛

با تأکید بر ارزش بالای تجارب مثبت همکاری‌های طرفین در زمینه‌های حقوقی و قضایی؛

با هدف ارتقای فهم مشترک و همکاری میان طرفین در زمینه‌های حقوقی و قضایی؛ و

با مد نظر قرار دادن "موافقتنامه همکاری حقوقی در امور مدنی و کیفری میان جمهوری ترکیه و جمهوری اسلامی ایران" که به تازگی میان طرفین لازم‌الاجرا گردیده است؛

به قرار ذیل تفاهم نمودند:

۱ ماده

طرفین بر اساس یادداشت‌تفاهم حاضر، در محدوده صلاحیت‌ها و وفق قوانین داخلی خود همکاری

خواهند نمود.

۱

۲ ماده

طرفین از طریق سازمان‌های مربوطه، بهترین ابزار و روش‌های ممکن را برای تحقق همکاری حقوقی و قضایی میان خود به کار خواهند بست.

۳ ماده

۱. طرفین یک "کمیته هماهنگی مشترک" را جهت مذاکره، مشورت و ملاقات‌های مربوط به موضوعات ذیل این یادداشت‌تفاهم و نیز دیگر همکاری‌های حقوقی و قضایی در موضوعات مورد علاقه مشترک، ایجاد خواهند نمود. طرفین دستور کار، تاریخ، مکان و سطح ملاقات‌ها را تعیین خواهند نمود.
۲. شکل کمیته هماهنگی مشترک پس از اجرایی شدن یادداشت‌تفاهم حاضر و با مکاتبه از مجازی سیاسی میان طرفین تصمیم‌گیری خواهد شد.

۴ ماده

طرفین نشست‌های ویژه‌ای را در موضوعات متنوع حقوقی و نحوه اجرای آنها از جمله استفاده از سامانه‌های اطلاعاتی در اجرای خدمات قضایی، مدیریت سازمانی محاکم و پرونده‌ها و مساعده حقوقی، برگزار خواهند نمود.

۵ ماده

طرفین با مشارکت کارشناسان و کارکنان نهادهای قضایی و با هدف مطالعه سیستم‌های قضایی، ساختار محاکم، إعمال دادگستری، مکانیزم‌های قابل اجرا برای ارتقای عدالت و آموزش قضات، برنامه‌های مشترکی را برای تبادل تجربه و طرح اقدامات به منظور بهینه‌سازی قانون‌گذاری ملی و سیستم‌های قضایی، سازماندهی نموده و به کار خواهند گرفت.

۶ ماده

طرفین در چهارچوب یادداشت‌تفاهم حاضر در زمینه قانون‌گذاری حقوق جزا، حقوق مدنی و تجارت، حفاظت از محیط زیست، حقوق کودک و دیگر موضوعات مورد علاقه مشترک، تبادل تجربه خواهند نمود.

۲

۷ ماده

بر اساس یادداشت تفاهم حاضر و با هدف توسعه همکاری دادگستری و ارتقای استانداردهای نیروها و ضابطین قضایی، طرفین برنامه‌های ویژه آموزشی و مطالعاتی را برای مقامات بلندپایه، قضات، دادستان‌ها، متخصصین و کارکنان قضایی سازماندهی خواهند کرد.

۸ ماده

طرفین متون حقوقی و قضایی و نشریات دوره‌ای و از جمله متون مربوط به سیستم حقوقی، قوانین و مقررات و تحقیقات حقوقی را از طریق تقاضای کتبی، مبادله خواهند نمود.

۹ ماده

با هدف تسهیل ارتباط میان طرفین در خصوص این یادداشت تفاهم، از طرف جمهوری ترکیه، اداره کل حقوق بین‌الملل و روابط خارجی وزارت دادگستری و از طرف جمهوری اسلامی ایران اداره کل همکاری‌های بین‌المللی وزارت دادگستری به عنوان مرجع پیگیری تعیین می‌گردد.

۱۰ ماده

۱. یادداشت تفاهم حاضر در هر زمان و با اعلام رضایت کتبی دو طرف قابل اصلاح است. اصلاح صورت گرفته به شیوه‌ای که در ماده ۱۱ یادداشت تفاهم حاضر تعیین گردیده، لازم الاجرا خواهد گردید.
۲. اختلافات پیش آمده در رابطه با اجرا یا تفسیر یادداشت تفاهم حاضر به صورت حسنی و از مجاری سیاسی میان طرفین حل و فصل خواهد گردید.

۱۱ ماده

یادداشت تفاهم حاضر پس از دریافت آخرین اعلامیه کتبی از مجاری سیاسی و پس از طی مراحل قانونی لازم داخلی، اجرایی گردیده و تا زمانی نامحدود که یکی از طرفین، فارغ از آن که چه اقداماتی بر اساس آن انجام گرفته، کتاب و شش ماه زودتر تمایل خود را برای پایان دادن به آن از مجاری سیاسی به طرف دیگر اعلام نماید، اجرایی خواهد ماند.

این یاداشت تفاهم در تهران و در تاریخ ۷ مارس ۲۰۱۲ مطابق با ۱۷ اسفند ۱۳۹۰ در دو نسخه به زبان‌های ترکی، فارسی و انگلیسی به امضا رسید که هر سه متن از ارزش برابر برخوردار بوده و در صورت بروز اختلاف در تفسیر، متن انگلیسی ملاک خواهد بود.

از طرف

دولت جمهوری اسلامی ایران

سید مرتضی بختیاری
وزیر دادگستری

از طرف

دولت جمهوری ترکیه

سعدالله ارگین
وزیر دادگستری